

Proves d'accés a la universitat per a més grans de 25 anys

Literatura

Sèrie 3

Fase específica

Qualificació			TR
Exercicis	1		
	2		
Suma de notes parcials			
Qualificació final			

Qualificació

Etiqueta de correcció

Etiqueta de l'estudiant

Opció d'accés:

- ☐ A. Arts i humanitats
☐ B. Ciències
☐ C. Ciències de la salut
☐ D. Ciències socials i jurídiques
☐ E. Enginyeria i arquitectura

Ubicació

del tribunal

Aula

Trieu UNA de les dues opcions (A o B). Cada exercici s'ha de respondre en la llengua corresponent a la literatura objecte d'examen.

Escoja UNA de las dos opciones (A o B). Cada ejercicio deberá responderse en la lengua correspondiente a la literatura objeto de examen.

OPCIÓ A / OPCIÓN A

1. Desenvolpeu UN dels dos temes següents (*a* o *b*):

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

- a)** A *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, la presència dels coloms amplifica simbòlicament la novella i complementa la càrrega del sobrenom que en Quimet posa a la Natàlia. Expliqueu la funció simbòlica dels coloms i els diferents significats que tenen al llarg de la novella.
- b)** La Nuri és un personatge que té un paper destacat en el desenvolupament d'alguns fets a *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà. Expliqueu qui és i quina importància té en relació amb la trama de l'obra.

2. Desarrolle UNO de los dos comentarios de texto propuestos a continuación (a o b):

[5 puntos: 3 puntos por el contenido y 2 puntos por la capacidad de argumentación y de análisis, la ordenación de las ideas y la coherencia del discurso]

a) Comente el siguiente fragmento de *Niebla*, de Miguel de Unamuno, teniendo en cuenta los siguientes aspectos (no tienen que tratarse, necesariamente, por separado ni en el mismo orden, pero sí deben ejemplificarse):

- el sentido del fragmento en el conjunto de la obra;
- la forma como el protagonista pone en práctica el método científico para estudiar la psicología femenina;
- la relación de este pasaje con la muerte de Augusto.

XXIV

Cuando salió Augusto de su entrevista con Paparrigópulos íbase diciendo: «De modo que tengo que renunciar a una de las dos o buscar una tercera. Aunque para esto del estudio psicológico bien me puede servir de tercer término, de término puramente ideal de comparación, Liduvina. Tengo, pues, tres: Eugenia, que me habla a la imaginación, a la cabeza; Rosario, que me habla al corazón, y Liduvina, mi cocinera, que me habla al estómago. Y cabeza, corazón y estómago son las tres facultades del alma que otros llaman inteligencia, sentimiento y voluntad. Se piensa con la cabeza, se siente con el corazón y se quiere con el estómago. ¡Esto es evidente! Y ahora...».

b) Comente el siguiente fragmento de *Nada*, de Carmen Laforet, teniendo en cuenta los siguientes aspectos (no tienen que tratarse, necesariamente, por separado ni en el mismo orden, pero sí deben ejemplificarse):

- la situación del fragmento en el conjunto de la obra;
- el sentido metafórico de «una gota entre la corriente»;
- el tipo de narrador y su forma de contar la historia de Andrea.

El olor especial, el gran rumor de la gente, las luces siempre tristes tenían para mí un gran encanto, ya que envolvían todas mis impresiones en la maravilla de haber llegado por fin a una ciudad grande, adorada en mis ensueños por desconocida.

Empecé a seguir —una gota entre la corriente— el rumbo de la masa humana que, cargada de maletas, se volcaba en la salida. Mi equipaje era un maletón muy pesado —porque estaba casi lleno de libros— y lo llevaba yo misma con toda la fuerza de mi juventud y de mi ansiosa expectación.

Un aire marino, pesado y fresco, entró en mis pulmones con la primera sensación confusa de la ciudad: una masa de casas dormidas; de establecimientos cerrados; de faroles como centinelas borrachos de soledad.

OPCIÓN B / OPCION B

1. Desarrolle UNO de los dos temas siguientes (a o b):

[5 puntos: 3 puntos por el contenido y 2 puntos por la capacidad de argumentación y de análisis, la ordenación de las ideas y la coherencia del discurso]

- a)** Ramón María del Valle-Inclán dijo de los personajes de *Luces de bohemia* que «son enanos o patizambos que juegan una tragedia». Reflexione sobre esta afirmación y póngala en relación con el tema central de la obra.
- b)** Explique quiénes son los narradores en *Retahílas*, de Carmen Martín Gaité; detalle cuáles son las diferencias entre ellos y sitúe sus intervenciones en el conjunto de la obra.

2. Desenvolupeu UN dels dos comentaris de text proposats a continuació (a o b):

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

a) Comenteu el conte següent de *Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre, però sí que s'han d'exemplificar):

- la construcció psicològica del protagonista;
- la frontera entre els elements fantàstics i els reals.

La consciència, visitadora social

Per una escletxa prima, un raig de bonhomia illumina l'esperit de Depa Carelli, l'assassí.

Es deixondeix estirant els braços, com tantes i tantes persones normals i, ben bé de passada, aparta el petit escrúpol i es limita a pensar que possiblement es repetirà aquella visita, a punt d'esdevenir familiar.

Per la finestra de la seva mansarda, mira el despuntar del dia en el paisatge de terrats, i el mandrós desplegar-se dels fumerols de cada xemeneia, les tentines de bandera dels llençols bressolats per l'oreig de l'alba, i qui sap quin encís que es desprèn del perfil d'una muntanya llunyana l'inclinen cap a la poesia. Una mena de poesia, és clar. Allarga un dit i prem el dispositiu que para el timbre del despertador.

Aleshores, el primer silenci de la jornada li retorna una cavillació del vespre anterior. Usarà la corda, avui, o l'arma de foc, o la blanca? La feina és senzilla, però la llarga tradició de l'arma blanca li fa fer un somriure aprovador; s'alça, obre el calaix d'una taula esvinçada i en treu un manyoc de punyals i ganivets. La contemplació d'un d'ells li produeix la lleu esgarripança que provoquen de vegades els tendres records de joventut. Una llegenda opaca la brillantor de la fulla de dalt a baix: «A Depa, perquè tingui present, cada vegada, l'amor de la seva Coloma. 10-11-04».

«Coloma, Coloma!» Clou els ulls evocant l'idilli i el desenllaç, els set anys de reclusió a Santa Lèdia i la fuga a través de les dunes marítimes. Guarda l'eina, únicament, per aquest lligam sentimental, perquè una gran osca es menja una part de la «l», de la segona «o» i de la «a» del nom de la seva antiga enamorada. Una taca de rovell prop de l'empunyadura li encomana sempre el dubte de si es tracta d'una relíquia de la sang d'ella.

Pel que necessita en aquesta ocasió, li anirà bé el tallapapers d'or de Toledo, hàbilment esmolat. L'agafa i l'esgrimeix amb un gest d'assaig ple d'experiència, i quan té el braç endarrerat, a posta per carregar el pes del cos per donar al cop el bon impuls necessari, el deixa glaçat una coneguda sensació: és com si milers de pinzells de pèl de marta li resseguissin l'esquena fent-li un pessigolleig metafísic. «Deu ser ell!» Es gira i, en efecte, es topa amb l'àngel.

En diu «l'àngel» per expressar la seva híbridesa, però s'adona que en cap història sobrenatural no se'l podria classificar així.

La figura mou el cap i un dit negativament, i, amb una veu sense sexe, diu:

—No facis això, Carelli. Mira que encara hi ets a temps.

Ell se'l mira gairebé sense sorpresa. La mateixa mena de bata blanca fins als peus, amb una roba de punts lluminosos que el fa pensar en la manera com s'interpreta la neu en els aparadors nadalencs, i els cabells rossos a la romana, amb el caient senyor de sempre. Li repassa amb la mirada les galtes rosades, les pestanyes llargues i, penjant del braç dret, el conegut maletí de pell vermella. Com cada vegada, a desgrat de trobar-lo ell mateix estúpid, se li acudeix un qualificatiu francès que li sembla el més definidor de tots: és un àngel *démodé*. Exactament.

Fa temps que, pensant-hi, va arribar a la conclusió que es tractava d'un artífici evangèlic. Una manera de fer catòlica vestiria l'aparició amb un hàbit negre i quasi amb tota seguretat li arreglaria els cabells al gust franciscà. No podria explicar en què consistia aquest gust, però creia cegament exacta la seva presumpció. Oh!, i no tan sols l'intuïa de precedència evangèlica, sinó d'inspiració nord-americana. Cada cop que se li presentava, li feia l'efecte que d'un moment a l'altre obriria el maletí i en trauria una cinta amb les següents paraules estampades: «Escolteu la veu de la vostra consciència i deduiu-ne sucosos ensenyaments per a l'exercici 1947-1948».

De per què ell, tan vinculat a les vores del Mediterrani, havia de tenir relacions amb un àngel d'aparència publicitària i ultramarina, no en podia dir res ni sabia explicar-s'ho. Per altra banda, coneixia molt bé el contingut del maletí de pell vermella: no res de cintes amb lletres impreses.

En realitat, el maletí contenia les futures conseqüències de les accions que projectava. I com que les accions eren dolentes, sempre que mereixien l'atenció d'aquell personatge tan objectiu, físicament parlant, els resultats eren també dolents. Tem, doncs, el maletí i per virtut seva sent un gran respecte per l'àngel. Fins al punt que ell, que es diu de tu amb tothom sense distinció de jerarquies, s'adreça a l'àngel tractant-lo de vostè.

—Segui —li diu assenyalant-li un balanci.

La figura s'asseu i, en el moment de fer-ho, la túnica blanca li cruix com el gebre en ésser trepitjat. Es posa el maletí damunt els genolls, perquè es vegi bé, i comença a gronxar-se lentament, mentre amb el dit estirat reprèn una filípica que l'altre se sap de memòria.

—No anem bé, Depa. Ja veus quina vida has portat i de què t'ha servit. Estàs a punt d'entrar a la vellesa i ets pobre. Oh, i el que és aquesta llanda de l'ancianitat no la passaràs pas. El mal torna sempre al lloc d'on ha sortit, com les processons, les bromes i aquella coneguda arma australiana. Fins ara te n'has escapat per miracle, i encara a mitges, perquè estàs congriant damunt teu tot d'elements que acabaran per destruir-te.

L'allusió a la seva pobresa el torba més que no pas l'anunci d'un perill. Instintivament tapa amb el cobrellit un tros de matalàs esquincat per on s'escapen uns quants flocs de borra. En un intent desesperat per mostrar-se pròsper, ofereix:

—No vol prendre alguna cosa?

Ja sap que aquell hoste no prendrà res, i s'avergonyeix tardívolament de la seva beneiteria. L'àngel, com és natural, mou novament el cap per negar i els cabells a la romana branden com el serrell d'un riquíssim domàs de seda.

El respecte que li inspira el seu visitant no ha exclòs, en cap cas, una mena d'urc que l'obliga a enfrontar-s'hi. D'una cambra de mals endreços en treu una mola de pedal i es posa a esmolar l'esfullador d'or de Toledo. La vocació, quan se sent fortament, exerceix un gran domini i, per altra banda, ell no ha estat mai covard. S'ha proposat matar la vella i ho farà, a desgrat del seny que respiren les paraules de l'àngel.

Del contacte de l'acer amb la pedra neix un xiulet que es clava en els racons més amagats de la golfà. Per un moment, quan alça l'eina per provar el llos amb la gema del polze, Depa Carelli sent alguna cosa que li produeix ofec. La direcció del so és tan clara que, sense dubtar, acosta l'orella al maletí de l'àngel i sent un tic-tac inconfusible.

Fa anys que, a l'Illa Negra, el director del penal, cometent un veritable abús d'autoritat, va obligar els còmplices d'un assassí famós a presenciar la seva execució. Entre ells, el jove Carelli assistí amb els ulls esbatanats a la desaparició de l'amic, que lligat a una cadira i amb l'argolla al coll se'ls mirava amb una mirada terrible. En aquella sala hi havia un gran rellotge de pèndola, i quan Depa es cobrí la cara amb les mans, de tanta pena, el rítmic batec del mecanisme va omplir-li tota l'ànima. I l'ha recordat sempre amb tanta precisió que ara el pot identificar sense esforç i es torna pàl·lid. Però, després de tants anys d'ofici, qui retrocediria? Acaba de preparar l'instrument escollit, fa un gest a l'àngel i surt cap al carrer.

Una boira de bon matí enfosqueix el sol, que, malapte, cerca la terra com una gran nineta glauca.

Carelli tomba per dos xamfrans i surt a una ampla avinguda. Camina al llarg de la reixa d'un ministeri i, amb el mànec del tallapapers, ressegueix els barrots de ferro produint un soroll tot ple de joventut. S'atura per esperar un òmnibus i, abans que n'arribi cap, encara té temps de dir a unes noies una galanteria de vell trinxeraire refinat.

L'autobús el deixa en un barri distingit i silenciós. Segur d'ell mateix, cerca una petita porta en un racó d'una paret de pedra i l'obre hàbilment; travessa un jardí procurant evitar el craquejar de la grava i s'enfila per un engraellat de fusta, cobrint-se tot ell amb la verdor de l'heura. Salta la barana del primer balcó i, aleshores, el pes dels anys l'obliga a aturar-se per reprendre el bleix. Obre una altra porta, separa unes cortines i vet aquí la vella en el seu llit, amb una gran còfia plena de puntes que li mig tapen els ulls closos. Dret al seu costat, gairebé fluorescent de tan blanc, l'àngel l'espera per increpar-lo.

—No la matis, Carelli. No n'hi ha necessitat. Pots robar sense tocar-la. Ja veus que dorm profundament.

En dir-li això, li passa el maletí de pell vermella per davant del rostre. Però cada u es deu a allò que és, i ell està ben decidit. Tot empenyent l'àngel amb suavitat, li diu:

—Apartí's, que podríem esquitxar-lo.

La comunitat establerta entre ell i la víctima per aquest plural li dona la sensació de plenitud, d'harmoniosa consecució d'un superior propòsit. Clava l'eina destrament i ofega la ranera amb el coixí. Ja està. Es lliura després a un savi saqueig i se'n torna pel mateix lloc per on ha vingut.

Novament en el carrer, es gira per dir a l'àngel:

—No es molesti més, no, que jo tot sol em faré les inútils reflexions del cas.

Diu això i s'allunya cantant a baixa veu, amb una gran tristesa.

- b) Comenteu el poema següent de *Bruixa de dol*, de Maria-Mercè Marçal. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre, però sí que s'han d'exemplificar):

- la relació entre el títol i el contingut del poema;
- la situació del poema en el conjunt del llibre;
- el contrast entre els elements que identifiquen el passat viscut i el futur que es vol construir.

Vuit de març

*Amb totes dues mans
alçades a la lluna,
obrim una finestra
en aquest cel tancat.*

5	Hereves de les dones
que cremaren ahir
farem una foguera
amb l'estrall ¹ i la por.
Hi acudiran les bruixes
10	de totes les edats.
Deixaran les escombres
per pastura del foc,
cossis ² i draps de cuina
el sabó i el blauet ³ ,
15	els pots i les cassoles
el fregall i els bolquers.
20	Deixarem les escombres
per pastura del foc,
els pots i les cassoles,
el blauet i el sabó
I la cendra que resti
no la canviarem
ni per l'or ni pel ferro
per ceptres ni punyals.
25	Sorgida de la flama
sols tindrem ja la vida
per arma i per escut
a totes dues mans.
30	El fum dibuixarà
l'inici de la història
com una heura de joia
entorn del nostre cos
i plourà i farà sol
i dansarem a l'aire
35	de les noves cançons
que la terra rebrà.
Vindicarem la nit
i la paraula DONA.
Llavors creixerà l'arbre
40	de l'alliberament.

1. *estrall*: 'gran dany, destrucció, mortaldat, causat per la guerra, una epidèmia, una calamitat'.

2. *cossi*: 'atuell gran, de terrissa, de metall o de plàstic, de forma de tronc de con, destinat principalment a fer-hi la bugada'.

3. *blau*: 'substància blava que s'afegeix al midó o a l'aigua en emmidonar o rentar la roba blanca per treure-li la grogor i emblanquir-la'.

[Podeu començar el comentari de text aquí i, si necessiteu més espai, continuar escrivint a les pàgines 5 i 6. / Puede empezar el comentario de texto aquí y, si necesita más espacio, continuar escribiendo en las páginas 5 y 6.]

TR	Observacions:
Qualificació:	Etiqueta de revisió

Etiqueta de l'estudiant

Institut
d'Estudis
Catalans